

Artur Cmoch

Problem z umorzeniem udziałów

Od 1 stycznia 2011 r. zmieniły się przepisy ustaw regulujących podatki dochodowe w zakresie zasad opodatkowania dochodu uzyskanego w wyniku zbycia na rzecz spółki udziałów w celu ich umorzenia. Niestety nowelizacja nie jest wolna od nieścisłości.

W brzmieniu obowiązującym do końca 2010 r. przepisy ustawy o CIT oraz ustawy o PIT przewidywały, że dochód uzyskany z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) klasyfikowany był jako dochód z udziału w zyskach osób **prawnych**. Taki kształt przepisów powodował, że w związku z transakcją odpłatnego zbycia udziałów w celu ich umorzenia po stronie podatnika nie mogła powstać strata podatkowa. Gdy koszty nabycia umarzanych udziałów były niższe od otrzymanego wynagrodzenia, podatnik nie wykazywał dochodu do opodatkowania. Nie dochodziło jednak do powstania straty podatkowej, która mogłaby zostać rozliczona z dochodami osiąganymi z innych źródeł.

Ta sytuacja uległa zmianie od 1 stycznia 2011 r. Zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy obecnie dochód osiągnięty ze zbycia udziałów (akcji) w celu ich umorzenia jest opodatkowany na zasadach ogólnych, czyli analogicznie jak w przypadku sprzedaży udziałów (akcji). Zatem uzyskany przychód powinien zostać pomniejszony o koszt jego uzyskania. Jeżeli wydatki poniesione na nabycie udziałów przewyższają osiągnięty przychód, po stronie podatnika powstaje strata podatkowa pomniejszająca dochód. Niestety znowelizowane przepisy budzą wątpliwość, czy podatnik w przypadku

umorzenia ma prawo do rozpoznania straty podatkowej. Dzieje się tak, mimo że celem ustawodawcy było opodatkowanie dochodu z umorzenia udziałów na zasadach ogólnych. Gdzie szukać źródła wspomnianych problemów interpretacyjnych?

Otóż niezmienione pozostało brzmienie przepisu, który reguluje skutki m.in. otrzymania wynagrodzenia w wyniku likwidacji osoby **prawnej** oraz w wyniku umorzenia udziałów. Zgodnie z tym przepisem kwoty w części stanowiące koszt nabycia umarzanych udziałów nie stanowią przychodu. Przepis ten powinien odnosić się wyłącznie do przychodów otrzymanych w przypadku umorzenia udziałów w drodze umorzenia przymusowego albo automatycznego. Dochody otrzymane w wyniku umorzenia udziałów według jednej z tych procedur nadal są kwalifikowane jako dochód z udziału w zyskach osób **prawnych**. I w tym tkwi problem. By nie było wątpliwości interpretacyjnych, ta zasada powinna wprost wyłączać dochód uzyskany z dobrowolnego zbycia udziałów w celu ich umorzenia. Dlaczego? Ponieważ od 1 stycznia 2011 r. dochód ten podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych, co oznacza, że podatnik powinien pomniejszyć uzyskany przychód o koszt jego uzyskania, na zasadach analogicznych jak w przypadku sprzedaży udziałów. W sytuacji gdy nie ma rozróżnienia rodzajów umorzeń, do których odnosi się powołany przepis, mamy wątpliwość, czy podatnicy, dobrowolnie umarzając udziały (akcje), będą mogli rozpoznać stratę podatkową.

Kolejny raz okazuje się, że nowelizacja przepisów podatkowych to zadanie, które czasami przerasta parlamentarzystów. Być może rozwiązaniem tego problemu jest większe zaangażowanie w proces legislacyjny strony społecznej, reprezentowanej przez organizacje skupiające ekspertów. W teorii organizacje te mają wprawdzie prawo wypowiadać się na temat planowanych zmian, jednak w praktyce brak możliwości dogłębnej analizy zmian. Dlaczego? Termin określony przez projektodawców zwykle jest bardzo krótki. EM

Artur Cmoch, doradca podatkowy, współnik w **Kancelarii Grynhoff** Woźny Wspólnicy